

Задорожная И. П.

**РАЗВИТИЕ АВТОНОМИИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ
И ФОРМИРОВАНИЕ УЧЕБНЫХ СТРАТЕГИЙ**

Автономия предполагает способность и готовность брать ответственность за результаты изучения иностранного языка путем определения целей, использования эффективных методов и приемов, оценки результатов собственной деятельности. Развитие автономии возможно при условии предоставления студентам большей ответственности в принятии решений относительно собственного обучения и оценки его результатов. В статье обоснована необходимость постепенного развития автономии с помощью внедрения условий для развития частичной автономии, полуавтономии, частично зависимой автономии, условно полной автономии. Указанные условия предполагают овладение студентами учебными стратегиями, умениями отбирать наиболее эффективные в соответствии с заданием, коммуникативной целью и собственным учебным стилем, а также развитие умений самооценки.

Ключевые слова: будущие учителя иностранного языка, автономия, стратегии изучения иностранного языка, умение, способность.

Задорожна І. П.

**ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ ТА ВМІНЬ САМООЦІНКИ ЯК КЛЮЧОВИХ
ФАКТОРІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ АВТОНОМІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

Автономія передбачає здатність і готовність брати відповідальність за результати власного вивчення мови шляхом визначення цілей, використання ефективних методів і прийомів, оцінки результатів власної діяльності. Розвиток автономії можливий за умови надання студентам більшої відповідальності у прийнятті рішень щодо власного навчання та оцінці його результатів. У статті обґрунтована необхідність поступового розвитку автономії майбутніх учителів іноземних мов шляхом запровадження умов для розвитку часткової автономії, напівавтономії, частково-залежної автономії та умовно повної автономії. Зазначені умови передбачають оволодіння студентами навчальними стратегіями, вміннями відбирати найбільш ефективні відповідно до завдання, комунікативної мети та власного навчального стилю; а також розвиток умінь самооцінки. На основі аналізу сучасної вітчизняної та зарубіжної літератури у статті уточнено навчальні стратегії, якими повинні оволодіти майбутні вчителі іноземних мов при вивченні фахових дисциплін (прямі та непрямі), а також доведено доцільність використання листів для самооцінки як компоненту розробленого автором проекту Мовного портфеля для філологів для визначення рівня володіння іноземною мовою та постановки відповідних цілей. Наведені приклади вправ демонструють шляхи формування в студентів навчальних стратегій та вмінь самооцінки результатів діяльності, а відтак і розвитку автономії студентів.

Ключові слова: майбутні вчителі іноземних мов, автономія, стратегії вивчення іноземної мови, вміння, здатність.

УДК 130.2+811.111

Зеленська О. П.*

**РОБОТА МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ЮРИДИЧНОГО ФАХУ
НАД ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНОЮ ІНОШОМОВНОЮ ЛЕКСИКОЮ
ДЛЯ РОЗВИТКУ НАВИЧОК УСНОГО МОВЛЕННЯ**

Застосування ситуативних вправ для навчання іношомовної професійно спрямованої лексики, що використовується в усному мовленні, сприяє оптимізації цього процесу. Важливо, щоб лексичні вправи були побудовані за тематичним, ситуативним принципом, а отже були націлені на мовленнєві вправи за певною темою відповідної ситуації. Ця ситуація пов'язана з навколишнім середовищем, у якому знаходяться студенти чи курсанти, з їх майбутньою

© Зеленська О. П.

професією і відповідає освітнім і виховним завданням, що має курс іноземної мови для бакалаврів. Вправи організовані в певній послідовності, урахують специфіку професійної лексики і сприяють реалізації мети навчання – практичному оволодінню майбутніми фахівцями іноземною професійно спрямованою мовою.

Ключові слова: професійно спрямована іншомовна лексика, усне мовлення, вправи ситуативного характеру, студент, курсант, юридичний фах.

Зростають вимоги до підготовки фахівців у вищій школі, які спрямовані на досягнення нової якості вищої освіти, що відповідає сучасному розвитку не тільки нашої країни, але й світового співтовариства в цілому. Країні потрібні фахівці, здатні адаптуватися в міжнародному просторі в будь-якій галузі економіки, освіти, культури тощо. Тому збільшується роль навчання іноземних мов у ВНЗ, спрямованого на набуття умінь і навичок отримування та обміну інформацією, професійно спрямованого усного та писемного спілкування іноземною мовою, на вміння застосовувати свої знання в новій ситуації, висловлювати та обґрунтовувати думки, судження, оцінки, вільно почувати себе серед представників іншої культури, тобто іноземна мова має бути засобом професійного та міжособистісного спілкування. Унаслідок цього особлива увага приділяється формуванню словникового складу, який має певну специфіку та яким мають володіти майбутні фахівці для ефективного та якісного виконання своїх професійних і побутових завдань.

Від успішного формування лексичних умінь і навичок залежить вирішення інших актуальних питань навчання іноземної мови. Під час мовлення необхідно володіти лексико-смісловими та лексико-тематичними асоціаціями; поєднувати нові слова з тими, що були засвоєні раніше; вибирати потрібне слово з антонімічних, синонімічних протиставлень; вибирати стройові слова і поєднувати їх з повнозначними; володіти механізмом розширення та скорочення структур; пристосовуватися до індивідуальних особливостей мовця та володіти швидкою реакцією; правильно вживати слова з урахуванням норм мови та ситуації спілкування [9]. Вправи відіграють вирішальне значення як для засвоєння мовного матеріалу, так і для розвитку мовленнєвих умінь [8, с. 235]. Вони мають забезпечувати чітке формулювання завдань, сприяти в засобах їх вирішення, створювати потрібну мотивацію, мати комунікативне спрямування та відповідати інтересам студентів і курсантів.

Проблема навчання іншомовної лексики не нова. Над нею працювали багато науковців (Н. Баграмова, Б. Беляєв, В. Бухбіндер, Н. Гез, П. Гурвич, Г. Друзь, П. Нейшн, Р. Оксфорд, Ю. Пассов, І. Рахманов, С. Торнбері, Л. Милованова, Р. Скарселла, С. Смоліна, О. Стеценко, С. Тер-Мінасова, С. Шатилов та інші). Дослідження в галузі професійно орієнтованого навчання та навчання іншомовної лексики за професійним спрямуванням здійснювали В. Аітов, В. Виленський, Т. Дадлі-Еванс, М. Джонс, Т. Жукова, І. Зимня, Р. Кузнецова, Р. Міньяр-Белоручев, К. Митрофанова, О. Поляков, Р. Робінсон, Л. Русалкіна, С. Фоломкіна, А. Уотерс, А. Уфімцева, О. Шамов, Л. Шерстюк, Х. Янг та інші. Проте існує необхідність подальшого аналізу та розробки питань методики навчання іншомовної професійно спрямованої лексики, оскільки лексичні навички та вміння студентів і курсантів, зокрема бакалаврів юридичного фаху часто недостатньо сформовані, створення системи вправ для її навчання, зокрема вправ ситуативного характеру, що сприяють розвитку навичок усного фахового мовлення, тому що вони забезпечують організацію процесу навчання.

Бувають ситуації, коли студенти володіють іншомовною фаховою лексикою на належному рівні, але їм важко використати її в новій темі, хоча вона може бути тісно пов'язаною з попередньою, або активно використовуючи лексику під час виконання вправ, їм досить проблематично перебудуватися і застосовувати її в усному професійно-спрямованому мовленні. Тому вправи повинні слугувати стимулом до переходу від автоматичного використання мовних навичок до більш аналітичного, незапланованого володіння мовними засобами [11, с. 9].

Система вправ для навчання лексики у сфері професійної усної комунікації майбутніх юристів і правоохоронців є сукупністю певної кількості різних видів вправ, організованих у певній послідовності, які дозволяють урахувати специфіку професійної лексики (не має широкого загального вжитку, значна кількість скорочень та аббревіатур, певне співвідношення національних і іншомовних елементів, подвійна мовна основа) і сприяють реалізації мети навчання – практичному оволодінню майбутніми фахівцями іноземною мовою за професійним спрямуванням. Беручи до уваги вікові особливості студентів і курсантів, на цій стадії навчання доцільно використовувати вправи, які сприяють систематизації та автоматизації знань, а саме вправи ситуативного характеру. Тут важливо відзначити необхідність урахування вікових особливостей, підкреслюючи, що для студентського віку характерні такі показники, як стійка увага, розвинута уява, велика інтегрованість пам'яті, а також швидкість оперативної пам'яті, розвинута мимовільна пам'ять, здатність самостійно виробляти нові знання. У студентів і курсантів розвинуті пізнавальна активність, потреба в розширенні загального світогляду, підвищення інтелектуального рівня.

Студентство включає людей, які цілеспрямовано, систематично оволодівають знаннями і професійними вміннями, відрізняються найвищим освітнім рівнем, найактивнішим споживанням культури і високим рівнем пізнавальної мотивації [6]. Знаючи це, викладачеві легше підготувати мовний матеріал, обрати найефективніші форми та прийоми роботи з ним, тим самим створюючи стимули для дієвого оволодіння іноземною мовою. Щодо вправ ситуативного характеру, то їх сутність полягає у вільній, конкретно не спрямованій з мовного погляду мовленнєвій реакції тих, хто навчається, на комплекс уявних або умовно реальних обставин, які містять певні труднощі, проблему чи конфлікт і які вимагають від них їх вирішення. Ситуація – це система зовнішніх щодо індивіда умов, які спонукають та опосередковують його діяльність [10]. Розрізняються предметна ситуація і ситуація відношення. Для роботи над лексикою для розвитку навичок усного мовлення важливою є предметна ситуація, яка розуміється як зовнішня обстановка, ті факти, предмети, явища дійсності, які приймаються учасниками спілкування за відоме і знання яких використовується ними як один з опорних моментів для досягнення розуміння мовлення. Предметна ситуація визначає перш за все коло лексики, необхідної для реалізації висловлювання, і конкретизує її предметну віднесеність [4]. Ситуативні вправи характеризуються тим, що вони:

- ефективно формують лінгвістичну компетенцію;
- кількісно і якісно збагачують активний словниковий запас студентів і курсантів;
- сприяють свідомому вибору лексичних одиниць, їх правильній сполучуваності та вживанню;
- сприяють формуванню комунікативної компетенції;
- дають студентам і курсантам можливість осмислення реальної життєвої ситуації;
- допомагають вільно спілкуватися в різних життєвих ситуаціях;
- стимулюють пізнавальну діяльність;
- розвивають здібності студентів і курсантів до аналітичного мислення;
- допомагають гнучко використовувати іноземну мову, обирати з декількох мовленнєвих варіантів найкращий для певної ситуації;
- сприяють використанню отриманих знань у професійній сфері;
- мають певне виховне значення, підвищуючи культуру студентів і курсантів.

Викладач користується ситуаційними вправами, що містять у собі опис конкретної життєвої ситуації, яка насправді існувала в реальному житті. Під час розв'язання цієї справи у студента чи курсанта виникає потреба поставити себе на місце професіонала та прийняти своє особисте рішення з огляду на обставини. Ситуаційні вправи мають складатися таким чином, щоб рішення не було очевидним, тоді вони розвивають у студентів і курсантів критичне мислення, навички вирішення проблем і прийняття

зважених рішень [13, с. 9]. У процесі навчання ситуації мають максимально відтворюватися. Увага викладача також має бути зосереджена й на тому, щоб забезпечити студентам чи курсантам можливість здійснювати комунікацію в максимально більшій кількості різних ситуацій, використовуючи порівняно невеликий за обсягом лексичний матеріал, що обмежується навчальним часом. Можливість використання обмеженого матеріалу для забезпечення комунікації в різних ситуаціях є наслідком ситуативності мовлення, ймовірності заміни термінів у мовленні їх описом, дефініціями, заміни складних зворотів простішими тощо.

Отже, на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням викладачеві доцільно використовувати особливо важливі для розвитку вмінь і навичок усного мовлення лексичні вправи, які містять життєво правдиву ситуацію, що стосується майбутнього фаху студентів чи курсантів. Ситуація чи комплекс ситуацій завжди є «життєвими», оскільки включені в життєвий шлях людини, є складовими способу життя людини, ситуація припускає сукупність значущих подій і обставин, які здійснюють вплив на світосприйняття та поведінку в певний життєвий період, на адаптацію людини, особистість безпосередньо «стикається» із соціальною ситуацією [1; 2; 3; 5].

У формуванні професійної комунікативної компетенції майбутніх фахівців завдання розвитку лексичних навичок як знань правил вибору слів та закономірностей їх сполучуваності в різних контекстах займає центральне місце. Забезпечення постійної актуалізації лексики, що вивчається, та її максимальна ротація є одним із провідних факторів, що сприяють збільшенню лексичного запасу [12].

Ситуаціями, які пов'язані з майбутнім юридичним фахом студентів і курсантів, можуть бути теми, що стосуються, наприклад: *Conducting a Preliminary Investigation* (Проведення попереднього розслідування), *Searching a Crime Scene* (Обшук місця вчинення злочину), *Looking for Evidence* (Пошук доказів та слідів злочинної дії), *Obtaining Information* (отримання інформації), *Arresting a Suspect* (Арешт підозрюваного), *Conducting a Continuing Investigation* (Проведення подальшого розслідування), *Conducting an Interrogation* (Проведення допиту) etc. Як видно з переліченого, ці теми пов'язані між собою, для їх опрацювання вживається лексичний мінімум, що складається з академічної та професійної лексики, яку доцільно опрацьовувати в ситуаціях, характерних для цих явищ. Відібраний мінімум лексики має надійно забезпечувати розвиток мовленнєвих умінь і навичок, яких вимагає програма, бути посиленням для контингенту тих, хто навчається, у рамках наявної сітки годин, сприяти вирішенню загальноосвітніх і виховних завдань [7, с. 332]. Як приклад такого лексичного мінімуму можна навести лексику, яка вживається практично в усіх ситуаціях, пов'язаних з переліченими вище темами: *crime, criminal, crime scene, evidence, search, to investigate, to identify, suspect, victim, witness, to collect, to preserve, to arrest, to interrogate, to interview, case, investigator* etc.

Послідовність вправ має відповідати принципу поступового їх ускладнення – від словосполучень, тобто утворення вільних сполучень слів до утворення речень, їх варіювання, складання кількох речень на певну ситуацію і, зрештою, до власне мовленнєвих вправ. Вправи також необхідно використовувати не тільки для розвитку вмінь і навичок усного мовлення, але й розуміння усного мовлення на слух. Вони відносяться до різних типів вправ: 1) некомунікативні вправи; 2) умовно-мовленнєві вправи та 3) мовленнєві вправи.

Наведемо приклад деяких видів ситуаційних вправ.

➤ Назвіть слова, які можуть сполучатися з а) іменниками в постпозиції; б) з іменниками в препозиції; в) дієсловами:

а) *evidence* (*relevant evidence, best evidence, circumstantial evidence, conflicting evidence, cumulative evidence, visible evidence, etc.*);

б) *evidence* (*evidence gathering, evidence in question, evidence at law, evidence in a case, evidence of accomplices, etc.*);

c) to investigate (to investigate a crime, to investigate a case, to investigate a death, to investigate an accident, to investigate facts, etc.).

➤ a) Назвіть якомога більше слів, відповідаючи на запитання:

What physical evidence can an investigator collect at the crime scene? (Weapons, firearms, bullets, cartridges, blood, bloodstains, fingerprints, tire marks, shoe prints, tool marks, dust, dirt, etc.).

What actions does a preliminary investigation consist of? (Measuring, photographing, searching, identifying, examining, questioning, recording, etc.).

б) Дайте відповіді на ці запитання, використовуючи подані слова:

An investigator can collect

A preliminary investigation consists of

в) Дайте відповіді на ці запитання, використовуючи подані слова з означеннями чи додатками до них:

An investigator can collect plastic bullets (dried blood, deadly weapon, etc.).

A preliminary investigation consists of measuring the crime scene (examining physical evidence, questioning victims and witnesses, etc.).

➤ Закінчіть речення, використовуючи один з поданих нижче варіантів:

A search for evidence starts with ...

a) collecting and preserving evidence found at the crime scene;

b) developing some concepts of the nature of evidence;

c) the record of the crime scene;

d) effective protection of the crime scene.

➤ Поєднайте іменники з дієсловами:

NOUN	VERB
Witness, victim, firearm, etc.	To blame, to appeal for, to be in possession of, to trace, to come forward, to portray as, to possess, etc.

Witness: to appeal for a witness, to trace the witness, a witness came forward.

Victim: to portray somebody as a victim, to blame a victim.

Firearm: to be in possession of a firearm, to possess a firearm.

➤ Поєднайте а) іменники з прийменниками; б) дієслова з прийменниками:

among as in about against for through of etc.

a) evidence – evidence as, evidence about, evidence against, evidence for, evidence of. Etc.

b) to search – to search among, to search for, to search in, to search through. Etc.

Звичайно, завдання в останніх двох вправах можна виконувати на основі речень чи уривка тексту.

➤ Завершіть переклад поданих нижче речень:

Кримінальне розслідування is a lawful пошук for people and things.

Відбитки пальців found at the місці злочину have a very high potential for встановлення особи злочинця once the imprints of the жертви and свідків are screened out. Etc.

➤ Закінчіть речення, використовуючи подані нижче слова:

physical evidence interviewing witnesses investigator fingerprints Etc.

1. Crime-scene ... are compared with the imprints of persons legally present at the scene: victim, ... , police, and other known visitors. (fingerprints, witnesses).

2. ... in criminal investigation is a face-to-face conversation with a purpose to get information. (interviewing).

3. Transporting ... to a laboratory, to a place of storage, or to the prosecutor's office or courtroom is the responsibility of the ... who found the (physical evidence, investigator, physical evidence). Etc.

➤ Утворіть речення з поданих нижче словосполучень. Поставте спеціальне запитання і попросіть іншого студента дати на нього відповідь:

1. At the crime scene; will have conducted; before the investigator arrives; the patrol officer; a brief preliminary investigation. → The patrol officer will have conducted a brief preliminary investigation before the investigator arrives at the crime scene. What will the patrol officer have conducted before the investigator arrives at the crime scene?

2. Of the crime scene; has made field notes; the investigator; during the search. → The investigator has made field notes during the search of the crime scene. Who has made field notes during the search of the crime scene? Etc.

➤ Згрупуйте наступні речення таким чином, щоб вийшла логічна розповідь. Висловіть свою думку щодо правильності/неправильності виконання завдання іншим студентом.

The suspect, guilty or innocent, explains, lies, or stands mute.

The purpose of interrogation is to secure a confession of guilt.

The investigator probes, pries, and pushes an investigation to its climax with a confession.

Persons suspected of a crime are interrogated.

It is an offensive-defensive situation. Etc.

Persons suspected of a crime are interrogated. The purpose of interrogation is to secure a confession of guilt. It is an offensive-defensive situation. The investigator probes, pries, and pushes an investigation to its climax with a confession. The suspect, guilty or innocent, explains, lies, or stands mute. Etc.

➤ Студенти чи курсанти задають одні одним запитання, використовуючи визначені викладачем словосполучення.

➤ Студенти чи курсанти розповідають, наприклад, яким чином вони б організували попереднє розслідування, пошук доказів і матеріальних слідів на місці злочину, розшук свідків чи провели допит підозрюваного тощо, використовуючи опрацьовану лексику.

➤ Студенти чи курсанти складають діалоги, використовуючи опрацьовану в інших завданнях лексику.

Звичайно, це не всі види завдань, які можна запропонувати студентам і курсантам для опрацювання та активізації обмеженої професійно спрямованої лексики, що можуть бути корисними та ефективними для розвитку вмінь і навичок усного мовлення.

Таким чином, цей підхід до навчання бакалаврів юридичного фаху іншомовної професійно спрямованої лексики, що використовується в усному мовленні, сприяє оптимізації цього процесу. Професійні мовні потреби зумовлюють необхідність навчання певного обсягу термінологічної лексики, що відповідає кожній конкретній ситуації фахового спілкування. Важливо, щоб лексичні вправи були побудовані за тематичним, ситуативним принципом, а отже були націлені на мовленнєві вправи за певною темою відповідної ситуації. Ця ситуація пов'язана з навколишнім середовищем, у якому знаходяться студенти чи курсанти, з їх майбутньою професією і відповідає освітнім і виховним завданням, що має курс іноземної мови для бакалаврів. Крім того це ситуація, яка є стимулом для використання студентами і курсантами засвоєного матеріалу в усному мовленні, оскільки вони мають мобілізувати цей матеріал для виконання поставленого перед ними завдання. Цей підхід дає можливість варіювати речення за рахунок урізноманітнення вільних сполучень слів, а також примушує студентів і курсантів використовувати всі свої можливості висловлювання згідно зі змістом тієї чи іншої теми, сприяє формуванню вміння вибирати найдоцільніший варіант мовного матеріалу відповідно до конкретної ситуації.

Подальший науковий пошук може бути спрямований на пошук шляхів оптимізації процесу розвитку в бакалаврів юридичного фаху вмінь і навичок усного мовлення.

Література:

1. Абульханова-Славская К. А. Стратегии жизни / К. А. Абульханова-Славская. – М. : Мысль, 1991. – 299 с.
2. Ананьев Б. Г. О проблемах современного человекознания / Б. Г. Ананьев. – М. : Наука, 1977. – 381 с.
3. Анцыферова Л. И. Личность в трудных жизненных условиях: переосмысливание, преобразование ситуаций и психологическая защита / Л. И. Анцыферова // Психологический журнал. – 1994. – Т. 15. – № 1. – С. 126-130.
4. Ахмедова М. Х. Роль ситуативных упражнений в обучении иноязычной устной речи / М. Х. Ахмедова // Образование и воспитание. – 2015. – С. 79-81.
5. Дикая Л. Г. Отношение человека к неблагоприятным жизненным событиям и факторы его формирования / Л. Г. Дикая, А. В. Махнач // Психологический журнал. – 1996. – Т. 17. – № 3. – С. 3-19.
6. Зимняя И. А. Педагогическая психология : уч. для вузов / И. А. Зимняя. – М. : Логос, 2000. – 384 с.
7. Методика обучения иностранным языкам / Н. И. Гез [и др.]. – М. : Высшая школа, 1992. – 373 с.
8. Миролубов А. А. История отечественной методики обучения иностранным языкам / А. А. Миролубов. – М. : СТУПЕНИ, ИНФРА-М, 2002. – 448 с.
9. Обучение лексики [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://stepsh.zhlobin.by?page_id=133.
10. Петровский В. А. Личность в психологии : парадигма субъектности : учеб. пособ. для студ. вузов / В. А. Петровский. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1996. – 509 с.
11. Полат Е. С. Новые педагогические технологии в обучении иностранным языкам. Обучение в сотрудничестве / Е. С. Полат // Иностранные языки в школе. – 2001. – № 1. – С. 4-11.
12. Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам. Базовый курс лекций / Е. Н. Соловова. – М. : Просвещение, 2002. – 239 с.
13. Ситуаційна методика навчання : теорія і практика / упор. О. Сидоренко, В. Чуба. – К. : Центр інновацій та розвитку, 2001. – 256 с.

Зеленская Е. П.

РАБОТА БУДУЩИХ БАКАЛАВРОВ ЮРИДИЧЕСКОЙ СПЕЦИАЛЬНОСТИ
НАД ПРОФЕССИОНАЛЬНО ОРИЕНТИРОВАННОЙ ИНОСТРАННОЙ ЛЕКСИКОЙ
ДЛЯ РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ УСТНОЙ РЕЧИ

Использование ситуативных упражнений для обучения иностранной профессионально ориентированной лексики, употребляемой в устной речи, содействует оптимизации этого процесса. Важно, чтобы лексические упражнения были составлены согласно тематического, ситуативного принципа и были нацелены на речевые упражнения на определенную тему соответствующей ситуации. Эта ситуация повязана с окружающей средой, в которой находятся студенты и курсанты, с их будущей профессией и соответствует образовательным и воспитательным целям согласно курсу иностранного языка для бакалавров. Упражнения организованы в определенной последовательности, учитывают специфику профессиональной лексики и содействуют реализации цели обучения – практическому овладению будущими специалистами иностранным профессионально ориентированным языком.

Ключевые слова: профессионально ориентированная лексика, устная речь, упражнения ситуативного характера, студент, курсант, юридическая специальность.

Zelenska O. P.

WORK OF FUTURE BACHELORS OF LEGAL SPECIALITY ON PROFESSIONALLY ORIENTED FOREIGN LEXIS FOR DEVELOPING THE SKILLS OF ORAL SPEECH

The approach to teaching foreign professionally oriented lexis to the bachelors of the legal speciality that is used in oral speech helps to optimize this process. The professional language needs determine the necessity of learning a certain quantity of terminological lexis that satisfies each concrete situation of professional communication. It is important that the lexical exercises should be compiled according to the thematic, situational principle; consequently they should be aimed at the speech exercises pertaining to a certain topic of the corresponding situation. This situation is connected with the environment, in which the students and cadets live, with their future profession and corresponds to the educational tasks that the course of a foreign language for bachelors has. Besides, this is a situation, which is a stimulus for using the learned material in oral speech by the students and cadets, because they must mobilize the material for fulfilling the given tasks. Such an approach makes it possible to vary the sentences by means of diversifying the word combinations, and also makes the students and cadets use all their possibilities of expression according to the content of this or that topic, and contributes to forming the abilities of choosing the best variant of the language material according to the concrete situation. All this helps to train future specialists who will be able to adapt anywhere in the world in any sphere of economy, education, culture, etc. The course of a foreign language at the higher educational establishment is aimed at acquiring by the students and cadets certain skills and habits of conducting professional and interpersonal communication.

Keywords: professionally oriented vocabulary, oral speech, situational exercises, student, cadet, legal speciality.

УДК 378.17:371.132:331.47

Мешко Г. М.*

**АНАЛІЗ МОТИВІВ ВИБОРУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФЕСІЇ
В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ДО ЗБЕРЕЖЕННЯ І ЗМІЦНЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ЗДОРОВ'Я**

У статті представлено результати дослідження, спрямованого на виявлення й аналіз мотивів вибору педагогічної професії та вступу до вищого педагогічного навчального закладу, їх впливу на адаптацію студентів до умов навчання у вищій школі, забезпечення професійного здоров'я майбутніх учителів. З'ясовано роль педагогічних дисциплін у формуванні позитивного ставлення до професійної діяльності й вихованців, вирішенні завдань здоров'яформувальної педагогічної освіти. Схарактеризовано роль педагогічної практики у формуванні дійсного інтересу до професійної діяльності, педагогічної спрямованості майбутніх учителів. Досліджено залежність між мотивами вибору студентами педагогічної професії та станом їх психологічного самопочуття, рівнем професійної стресостійкості в школі під час проходження педагогічної практики.

Ключові слова: педагогічна діяльність, мотиви вибору професії, професійне здоров'я, майбутні вчителі, вищий педагогічний навчальний заклад, підготовка майбутніх учителів.

Сьогодні школі потрібен учитель, який здатен зберігати «професійну форму», прагне до особистісного й професійного зростання, досягати вершин професіоналізму в педагогічній діяльності. Гармонійний розвиток особистості вчителя обов'язково передбачає його правильне професійне самовизначення. Вдало вибрана професія – запорука успіху в педагогічній діяльності, запорука професійного здоров'я. Ще І. Мечников зазначав, що професія впливає на тривалість життя і стан здоров'я суб'єкта професійної діяльності. Якщо вибір професії виявився невдалим, то в педагога нівелюється задоволення від виконуваної роботи, бажання вдосконалюватися в ній, знижується продуктивність праці, «якість» професійного життя.

© Мешко Г. М.